

Tvärnö hembygdsförening

Tvärnö hembygdsförening har flera sammankomster varje år som exkursioner, gökottor, film-och bildvisningar. Resor arrangeras till östra Upplands fint bevarade järnbruk och till varje årsmöte engageras en föreläsare. Varje sommar gör vi en utflykt för medlemmarna som ofta är en efterlängad båttur. Vi åker runt i vår egen vackra skärgård med många öar med en intressant kulturhistoria och natur.

Bilden togs vid en tur där föreningen hyrde in större fiskebåtar och fick uppleva en fantastisk yttre skärgård på utsidan av Gräsö med en helt annan kalare natur. Föreningen bjöd på lunch på lilla ön Fluttu i yttersta kanten av överlden i Södra Kvarnen. Historiskt har Tvärnö- och andra öbor åkt ut till de små kobbarna där de sovit över i små kojor eller i sina båtar för att fiska bl.a. torsk som inte alls gick in ”inomskärs”. De sköt också säl (för tranets och skinnens del) och viss sjöfågel som ejdern, t.ex. för att få fina dun till sängkläder.

Foto och text Lena Edin.

Tuskö tappa är ett smalt sund mellan ön Tvärnö och halvön Söderön. "Tappa" är ett gammalt uttryck för farledshinder och sundet vid Tuskö tappa kunde täppas igen under orostider för att hindra fientliga fartyg från att ta sig igenom. Sundet binder samman Raggaröfjärden med Östhammarsfjärden och var förr infartsled till Östhammar där även segelfartyg kunde passera. Sundet har grundats upp genom åren och numera kan endast mindre båtar gå igenom.

Vid stranden ligger en samling ålderdomliga sjöbodrar, många har vasstak. De äldsta lär vara från 1700-talet. En del bodrar revs då en bro över till Tvärnö byggdes 1945–46. Bron och cirka 10 km nybyggd väg gav Tvärnöborna en säker landförbindelse med fastlandet. Innan bron tillkomst fick man ta sig med båt till närmaste affär i Älvsnäs på Söderön eller över vattnet till Hargshamn och Östhammar. Invigningen av bron 1946 var en märkesdag för Tvärnöborna.

Fotograf okänd, 1930-tal. Text Margareta Hökeberg.

Den efterlängtdade våren kommer med skir grönska. På Tvärnö kan vi vandra på stigar som har trampats upp under generationer. Stigarna var nödvändiga för att man skulle kunna ta sig fram, bruka jorden och driva boskap. De fungerade också som vägar till skolan för barnen. Skolan är vackert belägen vid den sydöstra stranden. Naturen är stenig och på många ställen ligger berg i dagen. Lantbrukarna har fått ta tillvara de marker som var odlingsbara och tillräckligt bördiga för betande boskap. Åkrar och beteshagar kan ibland ligga långt från gårdarna och stigar och körvägar nyttjas än i dag av lantbrukarna men också av fritidsboende.

Tvärnö skola var i bruk under åren 1884–1952. Under vår, höst och vinter trampades stigarna av skolbarnen. Barnen från öarna rodde över öppna vatten och vintertid tog de sig över isar som ofta var osäkra. Med hjälp av båt, träslanor och sparkstöttingar kunde barnen ibland forslas av sina föräldrar över bräckliga isar. Barnen sattes i båten och föräldrarna använde sparkarna. Att stanna hemma var inget alternativ. Vid dessa tillfällen längtade alla efter våren och öppna fjärdar.

Foto Lena Edin. Text Åsa Jenner.